

BÀI TẬP HƯỚNG DẪN SINH VIÊN CAO ĐẲNG SỰ PHẠM MẦM NON KĨ NĂNG PHÂN TÍCH VÀ SOẠN KẾ HOẠCH TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG GÓC CHO TRẺ MẪU GIÁO

○ ThS. VƯƠNG THỊ LUẬN - ThS. LÝ VĂN HƯƠNG*

Hoạt động góc (HDG) là một trong những nội dung cơ bản được tổ chức thường xuyên trong chế độ sinh hoạt hàng ngày nhằm giúp trẻ mẫu giáo (MG) phát triển toàn diện cả về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và lao động, thoả mãn mọi nhu cầu của trẻ. Khi vào «góc hoạt động» (GHD), trẻ được tự do lựa chọn góc theo nhu cầu, hứng thú và khả năng của bản thân (chẳng hạn: trẻ có khả năng và thích ca hát có thể lựa chọn góc Âm nhạc; có năng khiếu vẽ, nặn, xé dán chọn góc Tạo hình; nếu thích đọc sách, truyện sẽ vào góc Thư viện,...).

Để thực hiện mục tiêu giáo dục và trẻ được thực sự học (hoặc chơi) theo nhu cầu hứng thú của mình, giáo viên (GV) MG phải nắm vững lí luận về HDG, có kĩ năng phân tích và soạn kế hoạch tổ chức HDG cho trẻ. Vì vậy, sinh viên (SV) cao đẳng sư phạm MN, ngay từ khi còn học trong nhà trường sư phạm, cần được trang bị cũng như thấy được vai trò quan trọng của kĩ năng này.

1. Về lí thuyết

Giảng viên hướng dẫn SV tìm hiểu khái niệm và nhận ra được sự khác nhau cơ bản giữa:

- GHD là một khu vực của lớp học được sắp xếp, thiết kế các điều kiện về cơ sở vật chất để cho trẻ HD. Mỗi góc được thiết kế phục vụ cho một dạng hoạt động (HD) đặc thù riêng của trẻ. Đây chính là địa điểm diễn ra HD học hoặc chơi của trẻ và chỉ được gọi là GHD khi có các đồ dùng học liệu phù hợp với dạng HD của trẻ và với chủ điểm giáo dục (ví dụ, nếu muốn thiết kế góc Âm nhạc cho trẻ với chủ điểm «Trường MN», GV cần sắp xếp và bày trí trong góc những đồ dùng, đồ chơi như: đàn, trống, kèn, quạt múa, mũ múa, nơ, cassette, băng đĩa với các bài hát

về chủ điểm... để trẻ có thể hát, múa, chơi với các nhạc cụ, đáp ứng hình thức HD của cá nhân và nhóm nhỏ).

- HDG: là HD học (hoặc chơi) theo sở thích của cá nhân hoặc nhóm trẻ trong một khu vực để thực hiện mục tiêu và nội dung giáo dục. Tại HDG, trẻ được trải nghiệm, củng cố rèn luyện những kiến thức, kĩ năng đã được học trong HD chung, được khám phá, tìm tòi, phát hiện những cái mới.

Một số điểm cần lưu ý trong khái niệm HDG: tại các góc, trẻ có thể học hoặc chơi theo nhu cầu, hứng thú riêng của mỗi cá nhân; HD của trẻ tại mỗi góc tương đối độc lập với nhau theo sở thích của cá nhân hoặc nhóm nhỏ (ví dụ: cùng vào góc Tạo hình nhưng có trẻ chơi xé dán, có trẻ nặn, có trẻ vẽ...); trẻ được rèn luyện kiến thức kĩ năng đã học hoặc tích lũy mở rộng kiến thức dựa trên những gì trẻ quan sát được trong môi trường thiết lập trong góc (chẳng hạn, với trẻ đã được học về chữ cái và số tự nhiên, khi vào góc Học tập, trẻ có thể vận dụng để tô màu các chữ cái, chữ số đã học, tạo nhóm đối tượng, nối chữ số, chữ cái trong vở bài tập...).

Sau khi phân tích mục đích của việc tổ chức HDG, các yêu cầu về thiết kế GHD, phương pháp tổ chức hướng dẫn cho trẻ MG HD tại các góc, giảng viên sẽ tổ chức cho SV HD nhóm, đưa ra câu hỏi, bài tập tình huống, gợi ý và lí giải để giúp SV nắm vững cơ sở lí luận, hình thành kĩ năng thiết kế GHD cho trẻ. Cụ thể: - Căn cứ để lựa chọn số lượng và loại GHD cho trẻ? (mục đích giáo dục; khả năng, nhu cầu, hứng thú của trẻ; điều kiện thực tiễn); - Căn cứ để bày trí đồ

* Trường Cao đẳng sư phạm Bắc Ninh

dùng học liệu vào trong GHD cho trẻ? (mục đích, chủ điểm giáo dục; khả năng, nhu cầu, hứng thú của trẻ; dạng HD đặc thù của từng góc; điều kiện thực tiễn); - Căn cứ để xác định trẻ có khả năng hoặc không có khả năng HD tại các góc? (độ tuổi; kinh nghiệm HDG của trẻ); - GV giới thiệu tên và nội dung khám phá tại các góc, sau đó cho trẻ lựa chọn theo ý thích (GV chia nhóm và cho trẻ vào GHD theo sự phân công của cô hoặc để trẻ tự do lựa chọn GHD); - Nếu trẻ trong góc không biết cách HD, GV sẽ làm gì? (làm mẫu hoặc chỉ dẫn gợi ý bằng lời cho trẻ; làm hộ trẻ; gợi ý cho trẻ khác giúp đỡ bạn); - Nếu trẻ chán không thích chơi tại góc đã lựa chọn, GV sẽ làm gì? (tìm hiểu nguyên nhân và bổ sung đồ dùng học liệu hoặc mở rộng nội dung chơi cho trẻ; chuyển ngay trẻ sang GHD khác mà trẻ thích); - Khi kết thúc buổi HDG, GV nên làm gì? (đến nhận xét từng góc rồi cho trẻ dọn đồ dùng, đồ chơi; tập trung cả lớp lại một góc, tổ chức cho trẻ nhận xét HD của các bạn trong từng góc; đưa cả lớp đi tham quan các GHD,...).

2. Về thực hành

1) **Lựa chọn, sắp xếp các góc vào vị trí phù hợp:** Giảng viên cho sẵn các điều kiện về diện tích phòng học, hệ thống cửa sổ, cửa ra vào, nhà vệ sinh, ổ cắm điện, hành lang,... rồi yêu cầu SV sắp xếp các góc cho trước (như góc đóng vai theo chủ đề, góc xây dựng lắp ghép, góc thư viện, góc thiên nhiên, góc tạo hình, góc âm nhạc...) vào vị trí phù hợp bằng cách vẽ sơ đồ. Nếu có phòng thực hành, giảng viên tổ chức cho SV thiết kế và sắp xếp các GHD cho trẻ.

2) **Cung cấp bày trí đồ dùng, học liệu trong góc:** Giảng viên cho sẵn chủ điểm và độ tuổi rồi yêu cầu SV tự lựa chọn đồ dùng, đồ chơi để bày trí, sắp xếp cho phù hợp với chủ điểm, khả năng nhu cầu hứng thú của trẻ, dạng HD đặc thù của từng góc và điều kiện thực tiễn; hoặc hướng dẫn SV làm biểu tượng và đặt tên GHD cho trẻ sao cho sinh động, hấp dẫn, gần gũi, phù hợp với chủ điểm giáo dục và «gợi ý» được nội dung HD ở trong góc.

3) **Soạn kế hoạch tổ chức HDG cho trẻ mẫu giáo:** Giảng viên củng cố lại cơ sở lí luận về

phương pháp và cách soạn kế hoạch tổ chức HDG cho SV; giao bài tập thực hành bằng cách: cho sẵn chủ điểm, độ tuổi của trẻ và các GHD; yêu cầu SV soạn theo cá nhân, trao đổi theo nhóm tại lớp về kế hoạch của bản thân; đề nghị đại diện nhóm trình bày và tổ chức cho cả lớp sửa kế hoạch; giới thiệu bài soạn mẫu giúp SV dễ hình dung ra cách soạn. Tuy nhiên, để tránh tình trạng SV «sao chép», giảng viên nên giao bài tập soạn kế hoạch ở các độ tuổi và chủ điểm khác với bài soạn mẫu của mình.

3. Ví dụ về kế hoạch tổ chức HDG cho trẻ MG

CHỦ ĐIỂM: GIA ĐÌNH (Độ tuổi: MG nữ (4-5 tuổi) - Giai đoạn 2; Thời gian thực hiện: 1 tuần)

1) **Dự kiến thời điểm, hình thức chọn góc:** trong khi đón trẻ, GV nhắc từng trẻ chọn góc và dán ảnh thẻ (kí hiệu) của mình vào khu vực quy định trong góc mà trẻ đã chọn.

2) **Định hướng cho trẻ vào góc:** GV tập trung trẻ, nhắc trẻ vào góc mà mình đã chọn lúc đón trẻ; lưu ý trẻ quan sát đồ dùng và tranh treo trên tường tại mỗi góc.

3) **HD tại các góc (xem bảng trang bên).**

4) **Kết thúc:** Trước khi kết thúc giờ HDG khoảng 10-15 phút, GV đến từng góc để nhắc nhở trẻ hoàn thiện công việc đang thực hiện dở hoặc thu gọn đồ dùng, đồ chơi; gợi ý cho trẻ nhận xét về sản phẩm, thái độ, quan hệ chơi (học) trong từng GHD của trẻ; nhắc nhở trẻ làm vệ sinh và chuyển HD.

Qua các dạng bài tập trên, giảng viên sẽ giúp SV nhận thức sâu sắc cơ sở lí luận, biết cách phân tích và hình thành kĩ năng thiết kế tổ chức HDG cho trẻ MG tránh được những sai lầm trong nhận thức và thực hiện □

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Thị Châu - Nguyễn Thị Oanh - Trần Thị Sinh. **Giáo dục học mầm non.** NXB Đại học quốc gia Hà Nội, 2002.
2. **Chương trình giáo dục mầm non** (Thông tư số 17/2009/TT-BGD-ĐT, ngày 25/11/2009 của Bộ GD-ĐT).
3. Lê Thu Hương - Lê Thị Ánh Tuyết (Chủ biên). **Hướng dẫn thực hiện chương trình chăm sóc giáo dục mầm non, mẫu giáo nữ 4-5 tuổi.** NXB Giáo dục, H. 2005.

Các góc	Mục tiêu	Chuẩn bị	Nội dung - phương pháp
Góc "Bé làm người lớn" (thuộc góc Phân vai)	<ul style="list-style-type: none"> - Trẻ được "trải nghiệm" các vai trò khác nhau của các thành viên trong gia đình thông qua các nhóm chơi: bác sĩ, gia đình, bán hàng... để hiểu hơn về công việc của mọi người trong gia đình. - Trẻ biết tự thoả thuận phân vai chơi trong nhóm, thể hiện được mối quan hệ qua lại giữa các nhóm chơi; phân ánh được thái độ và hành vi của vai chơi một cách phù hợp. - Góp phần phát triển trí tưởng tượng, óc sáng tạo và ngôn ngữ cho trẻ. - Giáo dục trẻ biết nhường nhịn, giúp đỡ và lắng nghe ý kiến của nhau khi chơi, biết yêu quý gia đình mình. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phương tiện: + Một số đồ dùng, đồ chơi cho nhóm chơi "gia đình": xoong, nồi, bếp, bát đĩa, tủ, bàn ghế, giường; + Một số đồ dùng, đồ chơi cho nhóm chơi "bác sĩ": áo blu, ống nghe, kim tiêm, thuốc, sổ khám bệnh, bàn ghế; + Một số đồ dùng, đồ chơi cho nhóm chơi "bán hàng": rau, thịt, quả, đồ gia dụng... - Bày trí: + Xếp bàn ghế theo hình thức của 3 nhóm chơi; + Đồ chơi để theo bộ trên giá (tủ) tại các nhóm chơi, phù hợp tầm với của trẻ; + Tranh vẽ hình ảnh bác sĩ khám bệnh, người bán hàng, cảnh sinh hoạt trong gia đình (được dán trên tường vừa tầm nhìn của trẻ). 	<ul style="list-style-type: none"> - Nội dung: trẻ chơi chủ điểm gia đình với các nhóm chơi: bác sĩ, bán hàng, gia đình. - Phương pháp: + GV hỏi trẻ về đồ chơi (chọn chủ điểm); gợi ý để trẻ tự phân nhóm và vai chơi; + Trong quá trình trẻ chơi, GV quan sát việc thực hiện mối quan hệ giữa các nhóm chơi, có thể gợi ý để trẻ mở rộng nội dung chơi.
Góc "KT sư nhĩ" (thuộc góc Xây dựng-lắp ghép)	<ul style="list-style-type: none"> - Thông qua việc thiết kế xây dựng nhà chung cư (khu tập thể), giúp trẻ hiểu hơn về cấu trúc của công trình. - Củng cố các kĩ năng xây dựng - lắp ghép cơ bản: xếp thành chồng, xếp theo đường thẳng, đường cong... - Biết phối hợp các bộ phận công trình theo chủ điểm "gia đình". - Phát triển trí tưởng tượng, khả năng định hướng trong không gian. - Giáo dục trẻ biết giữ gìn sản phẩm, biết lắng nghe ý kiến của nhau khi chơi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phương tiện: + Kì: 5 xây dựng các loại: vuông, chữ nhật, trụ, tam giác...; + Que, hạt, sỏi, lõi phim...; + Cỏ, cây... (chất liệu bằng nhựa, gỗ...); + Mũ bảo hiểm của công nhân xây dựng. - Bày trí: + Mỗi loại đồ dùng đồ chơi để riêng trong rổ nhựa (hoặc thùng giấy, chậu) đặt trong góc; + Mũ bảo hiểm xây dựng để trên giá vừa tầm với của trẻ; + Trên tường treo tranh vẽ mô hình nhà chung cư. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nội dung: Trẻ chơi xây dựng nhà chung cư; + Lắp ráp một số đồ dùng, đồ chơi trong khuôn viên công cộng: xích đu, cầu trượt, ghế, hoa, cây cảnh... - Phương pháp: + GV hỏi trẻ về ý định xây dựng; + GV quan sát trẻ thực hiện; gợi ý, hướng dẫn trẻ cách sắp xếp bố cục khuôn viên của khu chung cư cho đẹp.
Góc "Học tập" (thuộc góc Thư viện)	<ul style="list-style-type: none"> - Củng cố và mở rộng vốn hiểu biết của trẻ về gia đình: công việc của các thành viên, mối quan hệ, đồ dùng... qua tranh, truyện, sách. - Rèn kĩ năng tô các chữ số đã học. - Hình thành kĩ năng sử dụng đồ dùng học tập, tư thế ngồi đúng. - Giáo dục trẻ biết giữ gìn đồ dùng học tập, rèn tính cẩn thận, ngăn nắp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phương tiện: + Các loại truyện, tranh ảnh về gia đình; + Sách bài tập phát triển trí thông minh cho trẻ MG nhỏ, bút màu; + Tranh lật, bộ đồ chơi ghép hình về gia đình. - Bày trí: + Tranh truyện, sách để trên giá sách; + Bộ đồ chơi ghép hình, bút màu để trên bàn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nội dung: + Xem sách, tranh ảnh; + Chơi ghép hình, lật; + Tô, nối các số tự nhiên đã học... - Phương pháp: + Gợi ý cho trẻ lựa chọn sách, truyện; + Hướng dẫn trẻ cách chơi luật chơi với lật.
Góc "Thiên nhiên"	<ul style="list-style-type: none"> - Củng cố và mở rộng hiểu biết của trẻ về các con vật nuôi, cây cối trong gia đình. - Rèn luyện kĩ năng sử dụng một số dụng cụ lao động đơn giản cũng như cách chăm sóc vật nuôi, cây trồng. - Phát triển cảm xúc thẩm mĩ, óc sáng tạo. - Giáo dục cho trẻ lòng yêu thiên nhiên. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phương tiện: + Một số hạt cây, chậu đất; + Các loại cây, hoa phù hợp với không gian của lớp; + Bể cá, lồng chim; + Bình tưới cây, cuốc, xẻng, kéo... phù hợp với sức vóc của trẻ. - Bày trí: + Các loại cây cần nhiều nước, chậu đất để tầm thấp, cây cần ít nước (được treo); + Hạt cây để trong bình; + Bể cá, lồng chim được để vừa tầm chăm sóc của trẻ và đảm bảo an toàn; + Dụng cụ lao động để trong thùng 	<ul style="list-style-type: none"> - Nội dung: + Chăm sóc cây, con vật; + Gieo hạt - Phương pháp: + Gợi cho trẻ lựa chọn công việc theo ý thích; + Hướng dẫn trẻ cách gieo hạt và yêu cầu trẻ mô tả lại công việc mình đã làm.

SUMMARY

In order to meet educational goals and children's motivation, preschool teachers not only have to master the theory of corner activity but also have analytical and plan making skills of how to organize corner activities for preschool children. Therefore, it is very necessary to provide junior students of preschool education with analytical and plan making skills of how to organize corner activities. As a result, junior students of preschool education will be aware of the important role of designing and organizing corner activities for preschool children.

Một số vấn đề về... (Tiếp theo trang 13)

kì bậc học nào. Chính vì vậy, các nhà quản lí GDMN cần xác định rõ vai trò của XH, của nhân dân và nhà nước trong sự nghiệp GDMN để công tác XHH phù hợp với tình hình thực tế của từng địa phương, lôi cuốn, khích lệ mọi người cùng chăm lo cho GDMN; Việc huy động đó là sự tập hợp nguồn lực sức mạnh vật chất, tinh thần của toàn XH cho GDMN. Đây là động lực thúc đẩy để GDMN phát triển mạnh trong xu thế hội nhập quốc tế. □

(1) Chính phủ. *Đề án phát triển giáo dục mầm non giai đoạn 2006-2015*, ban hành kèm theo Quyết định 149/2006/QĐ-TTg, 2006.

(2) Chính phủ. *Đề án phổ cập giáo dục mầm non cho*

trẻ em 5 tuổi giai đoạn 2010-2015, ban hành kèm theo Quyết định 239/QĐ-TTg, 2010.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD-ĐT. *Quyết định số 20/2005/QĐ-BGDĐT quy hoạch phát triển xã hội hóa giáo dục giai đoạn 2005-2010*, H. 2005.
2. Trần Kiểm. "Đàn chủ về giáo dục - cơ sở của xã hội hoá giáo dục". *Tạp chí Thông tin khoa học giáo dục*, số 93/2002.
3. *Tìm hiểu những quy định mới về Luật Giáo dục*. NXB Lao động, H. 2005.

SUMMARY

This report is concerned to some issues on socialization of Preschool Education, the first grade school in the National Education System and having higher socialization grades than any other education level. Therefore, the socialization of Preschool Education is the motive force for Early Childhood Education Development in the International Integration Trend.